

«Gakoa historia klinikoa euskaraz lortzea da, herritarrek eskatzea»

Osakidetzaren euskalduntzean, euskara laneko hizkuntza izatea premiazko ikusten du Aitor Montes mediku galdakoztarrak. Aramaioko familia-medikua da Montes, eta ahozko harremanetatik harago, idatzizkoa euskalduntzeko beharrea dabil. Pazienteen osasun ibilbidea biltzen duen historia klinikoa euskaratzea da gakoa bere ustez.

Testua eta argazkiak:

| AMAIA UGALDE BEGOÑA |

Lehen aldia izan da: erradiografia baten emaitzak bi hizkuntzetan jasotzea lortu duzu.

Bai, eskabidea egin eta hiru astetara jaso genituen. Hasieratik etorri da gainera txostena bi hizkuntzetan. Gertatu da Donostian, adibidez, pazienteak alta txostena erdaraz ikusi eta euskaraz eskatzea. Itzulpena handik hamar egunetara heldu zitzaion. Erradiografiarena desberdina da. Jatorriz ele bitan datorrenez, euskara zerbitzu hizkuntza izateaz gain, lan hizkuntza ere bada. Helburua Osakidetzak irudi proba guztien emaitzak ele bitan eskaintzea izan beharko litzateke.

Eskatzeko premiarik egon barik.

Hori da. Pazienteak edo medikuak ez du zertan eskatu. Erakunde publikoa da Osakidetza, eta bere idatziak derrigorrez egon behar dira bi hizkuntza ofizialetan. Europako legediak, EAEkoak eta Espainiakok horrela agintzen dute.

Zure kasuan, emaitzak euskaraz eskatzea proposatu zenion pazienteari?

Ez, ez. Nik legea bete behar dut. Erakunde publikoan egiten dut lan

eta bete behar ditut medikuon kode deontologikoa eta legea bera; ezin dut legea urratu.

Euskara planak, legeak... hor daude. Berririk ez dela behar diozu.

Daukagunarekin, nahikoa eta soberan. Batez ere Europako goi mailako araudiगतिक; loteslea da, bete egin behar da eta kito. Osakidetzak ez badigu eskaintzen, eskatu egin behar dugu. Nire mezua hori da; euskaltzaleok, eskatu. Joan osasun zentrorra, Elebidera, Behatokira...

“Osakidetzak erantzukizuna dauka, bai, baina kuriooa da jendeak ez duela osasun arreta euskaraz eskatzen”

Eskatu proba osagarri guztien txostenak ele bitan, edo euskara hutsean, gura baduzu. Ez erabiltzailleek bakarrik; osasun langileok ere proben txostenak ele bitan eskatu behar ditugu. Gure betebeharra da pazienteari ematen diegun zerbitzua hobetzeko.

Odol analisien emaitzak euskaraz jasotzea ere eskatu izan duzu.

Oraindik itxaroten gabiltza. Nik dakidanez, aplikazio informatikoak egokitu behar dituzte horretarako. Eskatu bai, eta nik bakarrik ez, Bizkaiko Medikuen Elkargoak ere eskatu zuen. Pribatutik eskatuz gero ematen dizkizute analisiak euskaraz. Pribatuan bai, baina publikoan ez. Eta 31 urte dauzka Osakidetzak.

Lan handia al litzateke Osakidetzarentzat?

Berez ez. Euskara teknikoan trebatzeko prestakuntza beharko genuke. Hori erakundearen erantzukizuna da. Beste bidea itzulpen lana da. Horretarako, beharbada, itzultzaile edo euskara teknikari gehiago beharko da; hori ere erakundearen erantzukizuna. Bestalde esango dizute, “euskara tekniko oso zaila da”. Ez. Hizkera medikoa ez da egun batetik bestera jasotzen, gaztelaniaz ere ez. Ospitalean ikasten duzu, beste medikuengandik. Traumatologoek txostenak irakurtzen dituzu eta horrela ikasten duzu. Euskaraz ere, ikastaroa egin, eta espezialisten euskara teknikoaren elkarren arte-

ko harremanean ikasiko genuke. Erraz.

Osakidetzako langile euskaldunen kopurua traba izan daiteke?

Bai, gutxi gaude eta. Hizkuntza eskakizuna erizainen %40 inguruk dauka. Medikuen artean %25ak bakarrik. Bestalde, 45 urtetik gorako osasun langileak ez daude hizkuntza eskakizuna edukitzeraz derrihortuta. Baina, hor badaukagu abantaila bat. Osasun langileon adinaren batez bestekoa 55 urte da. Hortaz, bost-hamar urte barru asko erretiratuko dira, eta euren ordezkari langile elebidunak ipiniz gero, kito, lortu duzu Osakidetza erdia euskalduntzea.

Orduan, belaunaldi berriekin, berez euskaldunduko da Osakidetza?

Etorriko dira langile euskaldunak, baina lan hizkuntza gaztelania bada, azukre koxkorra kafean bezala, eurak ere giro erdaldunean urtuko dira.

Zelan euskaldundu giroa, orduan?

Proba osagarrien emaitzak euskaraz bidaltzen hasi behar gara. Aplikazio informatikoak euskaraz jarri, formazioa euskaraz eskaini, eta gero zirkuitu euskaldunak sortu beharko dira. Hau da, lehen arretatik hasita, kupo elebidunak sortu beharko lirateke. Herri batean herritarren erdiak gura badu osasun arreta euskaraz, kupo erdiak izango dira euskaldunak. Astiro-astiro euskal pazienteak mediku horiengana bideratu beharko lirateke. Gero, espezialista euskaldunak identifikatu, trebatu, eta zirkuituan sartu. Ahozko eta idatzizko harremanak euskaraz izango lirateke zirkuitu horietan.

Borondate kontua dela diozu.

Zuena ere bai, e? Osakidetzak erantzukizuna dauka, bai, baina kurio-soa da jendeak ez duela osasun arreta euskaraz eskatzen.

“Etorriko dira langile euskaldunak, baina lan hizkuntza gaztelania bada, azukre koxkorra kafean bezala, eurak ere giro erdaldunean urtuko dira”.

Kexak ahozko arretara bideratu dira agian?

Gehien jota hori. Euskararen normalizazioan kristoren aurrerapausoak eman dira hezkuntzan, hedabideetan... Esparru horiek lortu ditugu. Herri administrazioan ere, astiro, baina udal askotan langileak elebidunak dira. Osasun arretan, osteraz, euskaltzale izan eta osasun analisiak erdaraz jaso arren, inork ez du ezer esaten.

Euskalgintzak arlo honetan kale egin duela uste duzu?

Euskalgintzarentzat osasungintza guztiz ezezaguna da. Ez dute Osakidetza ezagutzen; nola eratzen den, barne antolakuntza... Zeharkaezineko edo ahazturiko gauza bat da, eta ez dakite nola jokatu, edo horrela ikusten dut nik.

Osasun langileek badaukazue OEE Osasungoa Euskalduntzeko Erakundea.

Orain 30 urte sortu zen. Aldarrikapen-lana baino gehiago, elkarteak corpusa sortu du. Saio klinikoak, hizkera teknikoak, gidaliburuak... Hori eratuta dago, ez litzateke hutsetik hasi beharko. Kontua da hori errealitate bilakatzea, sortuta dagoena erabiltzea.

Murrizketek eragin al dute?

Jakina. Logikoa da pentsatzea ordezkari asko gazteagoak direla eta euskaldunak izan daitezkeela. Nagusiak erretiratu egin beharko lirateke, eta gazteak sartu. Kontrako norabidean goaz. Osakidetzako giza baliabideetako buruak eta sindikatu medikuek medikuen erretiroa 67 urtera arte atzeratzea sinatu dute. Horrek ez du ezer laguntzen.

Babeslea: EMUN

emun
EUSKARA ETA BERRIKUNTZA SOZIALA

HIZKUNTZA ZERBITZUAK | KULTURA ZERBITZUAK | ANIZTASUN ETA IMMIGRAZIO ZERBITZUAK | PARTE HARTZE ZERBITZUAK

ARRASATE | ANDOAIN | BERRIOZAR | DERIO
www.emun.eus